

Zásada DPL č. 8: Otevřenost a transparentnost

Stav přípravy:

Upravuje se

Řešitel:

neurčen

Změny:

Zkrácení a zobecnění názvu zásady,

K projednání:

Hele lidi, vážně to chceme formulovat takhle?

Zatímco za „starých režimů“ tedy nejen toho komunistického, ale i za Rakouska-Uherska, byla státní správa postavena na principu diskrétnosti, moderní veřejná správa je postavena na principu transparentnosti. Neznamená to však, že vše musí být veřejné, jen je třeba brát transparentnost jako výchozí stav, jehož omezení by mělo být důvodné. Důvody mohou být věcné (jistě není možné zveřejňovat osobní údaje nebo data o majetkových poměrech osob) i ekonomické a technické (datová sada nemá žádné rozumné využití a její zveřejnění by stálo značné prostředky).

O transparentnosti obecné bylo napsáno mnoho textu, není ambicí těchto zásad pouštět se do další analýzy zákona 106/1999 Sb. Pojdme se však podívat na některé konkrétní oblasti, na které je třeba pamatovat při tvorbě práva:

Přístup k datům o sobě: Člověk by měl mít přístup k datům, které o něm veřejná správa uchovává a zpracovává. Výjimky budou velmi vzácné (trestní stíhání, spisy tajných služeb...). Člověk by měl vědět nejen, CO o něm stát ví, ale i JAK s tím nakládá. Již dnes si může každý vyžádat výpis ze základních registrů o přístupu k jeho datům. Je žádoucí, aby podobné záznamy mohly poskytovat i další agendové systémy. V důsledku tak stát chrání i sebe a své zaměstnance, důsledné zaznamenávání brání nařčení ze zneužití. S právem na přístup souvisí i právo na opravu, které by mělo být uplatnitelné snadno, rychle a bez zbytečných obtíží. Je v nejlepším zájmu státu, aby údaje měl přesné.

Open data by default: Ačkoliv otevřená data jsou zde s námi již delší dobu, vyvolává tento pojem časté zmatení. Podle právní definice (§ 3a zákona 106/1999 Sb.) splňují otevřená data 4 znaky:

- Jsou zveřejňována způsobem umožňujícím dálkový přístup,
- jsou zveřejňována v otevřeném a strojově čitelném formátu,
- jejich způsob ani účel následného využití není dále omezen a
- jsou evidována v národním katalogu otevřených dat.

K čemu je to ale dobré? Hlavní přínos otevřených dat je, že ač jim často nerozumí člověk, rozumí jim stroj. Zatímco člověk musí podat žádost o informace a odpověď může dostat třeba v podobě naskenovaného dokumentu, stroj potřebuje k datům trvalý přístup a potřebuje je mít v jednotném a mechanicky zpracovatelném formátu. Taková data lze nejlépe využívat a “těžit” je. Taková data jsou potom skutečně tou pověstnou “novou ropou,” protože jsou surovinou pro webové a mobilní aplikace, nebo i komerční projekty – ano, open data lze využít i k podnikání.

Povinnost zveřejňovat některá data jako otevřená plyne ze zákona (§ 5a zákona 106/1999 Sb.). Správce by však měl posoudit, jestli i další datové sady v jeho správě jsou vhodné pro otevření.

Metodiky a postupy najdete na <https://opendata.gov.cz/>

Kvalitní proaktivní otevírání a poskytování dat může v důsledku odbřemenit úřad od častých žádostí o informace. Pokud si něco najdete na webových stránkách, nemusíte o to žádat 106kou.

Cíl: Do legislativy zakotvit otevřenost v maximální možné míře, přitom ale dbát na ochranu osobních údajů a soukromí. Provozovat otevřené služby státu využitelné bez omezování a publikovat otevřená data.

Přínosy naplnění: Legislativa nebude stavět umělé bariéry možnosti publikovat otevřená data tam, kde tyto bariéry nemají opodstatnění. Naopak v maximálním možném rozsahu bude zavádět povinnost subjektům veřejné správy publikovat otevřená data a poskytovat otevřené služby využitelné bez omezování.

Dopady nenaplnění: ČR by neplnila svoje mezinárodní závazky a v důsledku toho by se snížila využitelnost otevřených dat a služeb sbíraných a spravovaných za veřejné peníze. Setrval by mylný dojem, že data patří veřejné správě, což principiálně není pravda.

Příklad dobré praxe: Obecná právní úprava umožňující publikaci otevřených dat v zákoně o svobodném přístupu k informacím, ale třeba i specifické právní úpravy jdoucí nad rámec nařízení vlády stanovujícího určité datové sady publikované jako otevřená data. Takovým ustanovením může být zakotvení publikace otevřených dat do zákona o úřadu práce upravujícího jednotný informační systém práce a sociálních věcí.

From:
<https://egdwiki.info/> -

Permanent link:
<https://egdwiki.info/dpl:psdpl:zdpl-nova-otevrenost-transparentnost?rev=1742838140>

Last update: **24.03.2025 18:42**

